

HZ. MUHAMMED (ASM), KÂİNATIN YARATILIŞ SEBEBİ VE YARATILIŞ GAYESİDİR!

Her Şey O'nun İçin Yaratıldı.

Bir zamanlar bir Sultan vardı. Hadsiz hesapsız serveti, sınırsız hazineleri vardı. Hazinelerinin ne mikdarını sayabilmek, ne de o hazinelerde yer alan değerli mücevherleri, sanatlı eserleri, kıymetli eşyaları söyleyebilmek imkansızdı. Gözle görülebilen hazineleri böyleyken, görülmeyen, gizli olan defineleri ve o definelerdeki paha biçilmez zenginlikleri akıl ve hayale sığmaz ölçüdeydi.

O sınırsız sermaye, hazine ve definelere sahip olan Sultan'ın yine sayısız özellikleri vardı. İlmi hadsizdi. Kudretinin sınırı yoktu. Sanatkârlığı eşsizdi.

Her yönüyle mükemmel ve eşsiz olan o Sultan, sahip olduğu sınırsız saltanatını, sayısız zenginliğini, karşı konulmaz hakimiyet ve kudretini, erişilmez ilmini ve sanatını sergilemek, hem kendi gözüyle ve ve başkalarının gözüyle görmek için bir saray kurmak istedi.

Çok kısa zamanda alabildiğine görkemli, büyük ve muhteşem bir saray yaptı. Bu sarayın sayamayacak kadar çok odası, sayısız mücevherlerle süslü eşyaları, her birisi eşsiz mükemmellikteki sanat eserleriyle dolu bir saraydı bu. Ayrıca yine zâtında bulunan sınırsız ilim ve kudretiyle en ince ayrıntılarına kadar her türlü mükemmellik ve hikmetler yerleştirdi.

Bu sarayın en önemli özelliği, o saraya davet edeceği baş misafirin ve o başmisafirle birlikte ağırlayacağı misafirlerinin her türlü beğenisini, hayranlığını ve takdirini kazanacak şekilde donatılmasıydı. Sadece dille değil, gözle, kulakla, burunla dahi alınabilecek her türlü lezzeti sağlayacak nimetler dizi dizi sıralanmıştı. Sadece maddî hisler değil, kalp ve ruhtaki sınırsız his ve duyguları tatmin edecek eşsiz san'at ve hikmetler iğneden ipliğe varıncaya kadar donatılmıştı.

Saray kapısından penceresine, içindeki odalardan gezinti yapılacak eşsiz güzellikteki bahçelerine kadar her şey muazzam bir ziyafet için hazırlanmıştı. O misafirlerin en mükemmel şekilde ağırlanması için en küçük dahi olsa bir detay gözardı edilmemişti.

Saymakla bitmez mükemmel özellikler, nimetler ve güzelliklerle donatılan bu saray, değerli misafirleri ağırlamaya hazırды. Çünkü o eşsiz Sultan, o eşsiz güzellikteki sarayını o çok sevdiği ve değer verdiği misafirleri için kurmuştu. ve o misafirlerin içinde de en gözde misafiri için böyle muazzam bir sarayı inşa etmişti.

Demek ki, bütün misafirler namına koskoca bir sarayın inşa edildiği baş misafir, o saraydan, belki Sultan tarafından uğruna sayısız saraylar inşa edeceği kadar değerli bir misafirdi. Belki uğruna ebedî, hiç yıkılmayacak, bu sarayın bile yanında çok cüz'î ve sınırlı kalacağı, akıl ve hayalen almayacağım mükemmellikteki sonsuz sarayların bile yapıldığı bir misafirdi.

Sultan, o baş misafirine, baş yâverine bütün sarayın özelliklerini bildirdi ve öğretti. Ona, diğer bütün misafirlere aktarması, bildirmesi ve öğretmesi görevini verdi. Bir üstad ve tarif edici olarak tayin etti.

Sultanın uğruna saray inşa ettiği o zât, gelen misafirleri tek tek Saraydaki tüm özellikleri, ince san'at ve hikmetleri anlattı. Saraydaki eserlere nasıl bakılacağını gösterdi. Misafirlik sırasında neler yapmaları gerektiğini, görevlerinin neler olduğunu, uyacakları kural ve kaideleri bildirdi. Söylediklerine dikkat eden ve kurallara uyanların nasıl ödüllendireceğini, uymayanların ise nasıl cezalandırılacaklarından haber verdi.

Şimdi sıra bu temsili hikayecikten çıkarabileceğimiz ve çıkarmamız gerekli derslere geldi.

En başta, eşsiz zenginlik, servet, sermaye ve define sahibi olan bir Sultan, bu zenginliğini göstermemesi, sergilememesi akıl ve mantığa ters bir durum olacaktır.

Bu zenginliklerin yanısıra, kendi zâtında bulunan sınırsız güzellik ve özelliklerini de sergilememesi, gizli bırakması, saklaması da yine abes olacaktır. Çünkü, en basitinden bir çocuk dahi eline bir kağıt kalem alıp, gelişigüzel bir şeyler kaleme aldığı anda hemen anne-babasına veya çevresine göstermek ister. Kendisini ve kendisindeki meziyetlerin görülmesini arzu eder. Hal böyleyken, dünyanın en büyük ve tanınmış bir ressamının kendindeki sanat özelliklerini gizlemesi, çizdiği birbirinden güzel ve sanatlı tablolarını kimseye göstermesi, hattâ sanatını en küçük kağıt parçasına dahi aktarmaması hiç düşünülemez.

Bir çocuk veya dünyaca meşhur bir ressam kendilerindeki meziyetleri görmek ve göstermek isterlerken ve bu durum gayet normal, hattâ zorunlu olarak telakki edilirken, hikayecikteki Sultan'ın kendisini tamamen gizlemesi, sahip olduğu eşsiz özellikleri ortaya koymaması, sergilememesi mümkün değildir.

O ressamın veya temsili senaryoda sunduğumuz Sultanla ilgili abes olacak bir diğer nokta ise, birbirinden eşsiz sanatlarla hazırladıkları tabloların, eserlerin ve icraatlerin, ehil olan gözlerden saklanması ve gizli tutulmasıdır.

Bir ressam sanatını konuşturduğu eşsiz tablolar çizecek, sonra onları sergilemek üzere salonlar ve sergi mekanları hazırlayacak; ama onları görmek üzere hiç kimseyi davet etmeyecek. Veya bir mimar gökdelenler planlayacak, sonra servet harcayıp o gökdelenleri inşa edecek, içini dışını birbirinden güzel sanatlı eserlerle ve süslerle donatacak... Ama hiç kimseyi çağırılmayacak, davet edip onları göstermeyecek.

Bütün bunlar, insanî ölçülere göre dahi son derece abes, anlamsız ve mantıksız olurdu.

Tıpkı, o eşsiz sanatlarla bezenmiş muhteşem bir saray kuran Sultan için de aynı şeyler geçerlidir.

O halde eğer o Sultan böyle bir saray kurmuşsa, o sarayını görecektir ve takdir edecek misafirlerini davet etmişse, bu ve benzeri daha nice hikmet ve gayelerin gözetilmesi şart olacaktır. Aksi düşünülemez.

O halde misafirler ve o misafirlerin üzerine düşen görevler, o sarayın inşasının en birinci sebebidir. Ancak, bu birinci sebeple bağlantılı bir de neticesi vardır:

Başmisafir ve Sultanın yaverinin sözlerinin ziyaretçiler tarafından dinlenilmesi ve onun aktardığı kuralların ve görevlerin hakkıyla yerine getirilmesi.

Sarayın varlık sebebi olan bu durum, aynı zamanda sarayın varlığının devamı için de en gerekli ve geçerli sebeptir. Daha açık ifadeyle, Yaveri aracılığıyla emir ve kurallarını aktardığı misafirler kural dışı hareket etmeleri halinde Sultan o sarayını yıkacak, ortadan kaldıracaktır.

Bediüzzaman Said Nursî, "**Sözler**" isimli eserinde aktardığı bu temsilî hikayeciğin ardından, burada aktarılan her bir unsurun karşılıklarını da dile getirir. Buna göre temsilden hakikate geçişi şöyle aktarabiliriz:

Hikâyede anlatılan saray, içinde var olduğumuz âlemdir, kâinattır. Daha dar dairede ise Dünyamızdır.

Bu öyle bir saraydır ki tavanı güneşle, yıldızlarla süslenmiş gökyüzüdür. Tabanı, doğudan batıya sayısız güzelliklerle, taklid edilmez san'at eserleriyle donatılmış yeryüzüdür. Dünya ve kâinat sarayının sahibi, ezel ve ebed Sultanı olan Zât-ı Mukaddestir. Yedi kat gökler ve yerde bulunan her şey O'nun isimlerini, sıfatlarını tesbih ederler.

Saraydaki odalar ve bölümler on sekiz bin âlemdir. Bu âlemlerden herbirisi, kendisine mahsus özelliklerle düzenlenmiş, süslenmiş ve yerleştirilmiştir.

Sarayın hemen her yerinde görülen sanat, benzersiz süsleme ve nakışların her birisi İlahî birer mucizedirler. Sarayda misafirlere sunulan, ikram edilen sofralar, ziyafetler, her bir varlık için mevsimler vasıtasıyla sunulan sayısız lezzet ve tadda olan nimetlerdir. Her bir varlığın üzerinde sergilenen nakış ve san'atlar aynı zamanda birer yansıma. Sonsuz güzellik ve mükemmellekteki İlahî isim ve sıfatların o varlığın kabiliyet ve kapasitesi oranında yansıması.

Saray Sultanının bütün misafirleri adına yâver ve elçi tayin ettiği zât ise Seyyidimiz, Efendimiz Muhammed Aleyhissalatü Vesselamdır.

Her Şey Sonradan Yaratıldı.

Bediüzzaman'ın **Saray, Sultan, Yaver** veya **Başmisafir** örneğiyle aktardığı hakikat, tasavvuf alanında da değişik ifadelerle ele alınır. Ama meselenin izah tarzıyla Bediüzzaman'ın verdiği ve ardından da karşılıklarıyla izah ettiği temsil arasında paralellik vardır.

Buna göre mâsiva olarak nitelendirilen Allah'tan gayri her şey, yine Allah tarafından sonradan var edilmiştir.

Her şey sonradan var edildiğine göre, hiçbir varlığın olmadığı esnada sadece Allah vardı. O'nun dışında hiçbir varlık yoktu.

Tasavvufî ifadeye göre Allah bilinmeyen bir varlıktı, bir sırdı, bir gaybtı. Mutlak bir gayb idi. **“Sırru's-Sır”** ve **“Gaybu'l-gayb”** idi. Yani **“Sırların sırrı”** ve **“Bilinmezlerin Bilinmezi”** idi. O'nu bilen ve tanıyan veya bilebilecek ve tanıyabilecek olan hiçbir varlık yoktu. Bir ve tek idi. Hiç kimsenin bilmediği sınırsız güzelliklerin, mükemmelliklerin, özellik ve sıfatların saklı bulunduğu bir kenz, yani bir hazine gibiydi.

O'nda bir tanınma (ma'ruf olma) iradesi ve sevgisi belirdi, tanınmak istedi. Ezel ve ebed sultanı olan, başlangıcı ve sonu olmayan, isim ve sıfatlarının had ve hududu bulunmayan Rabbimiz, bilinmek ve tanınmak istedi. Kendi Zâtında olan sonsuz mükemmellikteki özellikleri görmek ve görülmek diledi. Çünkü sonsuz mükemmellik özelliği taşıyan vasıfların gizli kalması, bilinmemesi, tanınmaması imkânsızdı.

Sûfîlerin **“Gizli bir hazineydim. Tanınmak istedim, tanınayım diye halkı yarattım.”** hadis-i şerifini sıkça tekrarlamaktadırlar. Bu istemenin karşılığı muhabbet, tanınmasının karşılığı marifettir. Buna göre yaratmanın kökünde ve temelinde muhabbet ve marifet vardır. Var olan şeyin özünde sevgi mevcuttur. Bu sevgi olmadan bir şeyin var olması mümkün olmaz.

**“Muhabbetten Muhammed oldu hasıl.
Muhammedsiz muhabbetten ne hasıl.”**

Bu beyitteki ifade edilen mânâda da vurgulandığı gibi Hak Tealâ'da bir taayyun-i hubbî (muhabbet/sevgi tecellîsi ve zuhuru) belirdi. Açıklamaya sözlerin yetmeyeceği, akıl ve havsalanın almayacağı, bir benzeri olmayan bu belirti ve tecellî ilk olduğu için **“taayyun-i evvel”** denildi.

Bu ilahî gaye ve hikmet ile saymakla bitiremeyeceğimiz âlemlerin, varlıkların, sınırsız san'at güzelliklerini yansıtan ayinelerin tamamını içinde barındıran bir çekirdek yarattı.

Bu çekirdek, dalları ebedü'l-âbâda, sonu gelmez ebediyet âlemlerine uzanan yaratılış ağacını içinde barındırıyordu.

Ruhlar ve melekler alemleri, gözümüz önündeki cismanî ve maddî alemler hep o çekirdekten sümbüllendiler. Büyüyüp geliştirdiler. Her birisinde ayrı ayrı, saymakla bitmez sayıda ilâhî isimler tecelli etti.

Bu Çekirdeğin Adı “Nur-u Muhammedî” İdi.

Taayyun-i hubbî bir nûr şeklinde belirmiş olduğundan buna doğrudan “Nûr” denildi. Aynı zamanda bir gerçek olması sebebiyle “Hakikat” adını da aldı. Diğer bütün nûrlar bu nûrun yansımaları, diğer bütün gerçekler bu hakikatin gölgeleri niteliğindedir. Bu sebeple ilk nûr ve ilk hakikat, **“Nûru'l-Envâr”** (Nûrların kaynağı olan ilk Nûr) ve **“Hakikatu'l-Hakaik** (Hakikatlerin kaynağı olan ilk Hakikat) olarak anıldı; böylece sonraki nûrlardan ve hakikatlerden ayırt edildi.

Yüce Allah bütün varlıklardan önce bu nûru ve hakikati yarattı. İlk yaratılan şey işte bu nûr ve bu hakikat oldu. Sonra bütün nûrları ve hakikatleri bu nur ve hakikatten, bu nur ve hakikat için yarattı.

İlk yaratılan, muhabbet olarak vücuda getirilen bu nûr ve hakikate, Nûr-i Muhammedî'nin yanısıra Hakikat-ı Muhammediye de denildi.

Yüce Allah, Muhammedî hakikati ve nûru yarattıktan sonra diğer varlıkları bundan yarattı. Bir varlık bu hakikatten ve nûrdan aldığı nasip nisbetinde kemal ve değer kazandı. Bütün melekler, cinler, resûller, siddıklar ve evliya kemallerini o kaynaktan aldı. Faziletler de ondan geldi.

Âlemde hakiki olarak bir tek insan-ı kamil vardır. O da Muhammedî hakikatin gerçek sahibi olan Hz. Muhammed'dir (a.s.m.). Diğer resûl, nebî, siddik ve velilerin insan-ı kamil oluşları mutlak değil, mukayyed ve izafidir. Hz. Muhammed'e (a.s.m.) varis oluşları, Muhammedî nûr ve hakikatten aldıkları pay oranında kemalden de pay almışlardır.

Hz. Adem (a.s.) yaratılınca, Muhammedî hakikat ve nûr açık ve belirgin şekilde O'nda tecellî etti, yansıdı. Daha sonra diğer peygamberler ve velilerde tecellî ede ede son peygamber Hz. Muhammed'e (a.s.m.) intikal etti ve O'nda gerçek sahibini buldu.

Resulullah (a.s.m.) mezkur hakikati şu ifadeleriyle dile getirmiştir:

“Allah'ın ilk yarattığı şey benim nûrumdur.”

“Adem su ile toprak arasında iken ben Nebî idim.”

Hakikat-i Muhammediye Hayatın Hayatıdır.

Eğer dünya maddî yapısı olan bir canlı farz edilseydi, Hz. Muhammed (a.s.m.) onun ruhu olurdu.

Dünya eğer büyük bir insan gibi tasavvur edilseydi, o nur onun akli olurdu.

Eğer pek güzel şaşaalı, hayret ve şaşkınlık verici güzelliklerle dolu bir Cennet bahçesi hayal edilseydi, nur-u Muhammedî onun bülbülü olurdu.

Dünya eğer pek büyük ve muhteşem bir saray farz edilseydi, nur-u Muhammedî, Sultan-ı Ezelin bir nevi saltanatının ve hakimiyetinin ana merkezi; Onun sonsuz haşmet ve görkemini yansıdığı, sonsuz güzellik ve mükemmellikteki san'at eserlerini üzerinde barındıran o muhteşem sarayın nâzırı, teşrifatçısı ve başyaveri olurdu. Bütün insanları dâvet eden, sarayda bulunan bütün antika san'atları, harikaları ve mucizeleri târif eden, tanıtan rehberi olurdu. Halkı en güzel ifadelerle o sarayın Sâhibine, Sâniine iman etmeye, tabi olmaya, itaat etme çağırان bir davetçi olurdu.

Nûr-i Muhammedî veya Muhammedî hakikat Hz. Peygamber'in (a.s.m.) vefatından sonra O'nun varisleri olan âlimlerde var olmaya devam etti.

“Ümmetimin uleması benî İsrail peygamberleri gibidir.”
“Ulema peygamberlerin varisleridir.”

hadis-i şerifinde vurgulandığı gibi âlimler ve evliya bu nûra ve hakikate de varis olmuşlardır. Ancak onların bu hakikate varis olmaları ve mişkatten/meş'aleden aldıkları nûru çevrelerine yansıtmaları, takvâları, Hz. Peygamber'e (a.s.m.) tabi oluşları, O'nu örnek almaları ve izinden gitmeleri nisbetindedir. Bu bakımdan evliyanın ve ariflerin mertebeleri bir ve aynı olmadığından Muhammedî hakikatten aldıkları nasipte bir ve aynı değil, farklıdır.

Netice olarak var olan her şey Muhammedî Hakikatten, Muhammedî Nûrdan (a.s.m.) yaratıldı. Her şey, Hz. Muhammed (a.s.m.) için yaratıldı. Tüm varlıkların var olma, yaratılma sebebi Muhammedî Hakikat olduğu gibi, var ve yaratılmış olmasının gayesi de yine oydu. Her şey ondan ve onun için yaratıldı.

Var ve yaratılmış olan her varlıkta, her nesnede ve her zerrede o nûrdan, o hakikatten bir parça, bir hakikat ve bir nûr bulunduğundan Hz. Muhammed (a.s.m.) tüm âlemler için bir rahmet oldu. Her şey varlığını ona borçlu olduğundan Hak Tealâ; **“Seni ancak âlemlere Rahmet olarak gönderdik.”** buyurdu.

“Allah gökleri ve yeri ancak hak/hakikat ile yaratmıştır.” ayet-i kerimelerini

tefsir eden âlimler, yaratma vasıtası olan Hak ve Hakikatin, Muhammedî hakikat olduğunu dile getirmişlerdir.

İşte bütün bu anlatılanlar, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) **"Levlâke levlâke lemâ halaktü'l-eflâk"** hitabına nasıl mazhar oluşunun hikmetlerini ve izahını önümüze koymaktadır. İşte böyle bir konuma ve en yüksek dereceye sahip olduğundandır ki, Hz. Muhammed (a.s.m.), Mirac gecesinde bütün kâinatın ve varlıkların adına temsilci olarak **"Et-tayyibâtü lillâhi"** (bütün iyilikler, güzellikler ve hayırların kaynağı Allah'tır) demiştir.

Mi'racın başlangıcında Mescid-i Haram'dan alıp bütün peygamberlerin ortak mekânı olan ve o mu'cize sırasında toplu olarak bulunduğu Mescid-i Aksâya getirmiş, oradaki peygamberlerle görüşürmüştür. Bu görüşme hadisesinin derin mânâları vardır. Bunlardan birisi Hz. Muhammed'in (a.s.m.) bütün peygamberlerin ve peygamberlik müessesesinin en son ve en büyük varisi olduğunu gösterir. Bu görüşmede bütün peygamberlerin önüne geçip imamlık yapması ve namaz kıldırması ise, en son peygamber olmakla birlikte, bütün peygamberlerin en üstünü ve derece bakımından en yükseği olduğunu ortaya koyar.

Mi'rac mu'cizesinde bütün varlıklar ve âlemler adına gerçekleşen bir yolculuk ve yükseliş söz konusu olmuştur. Bu seyahat sırasında Hz. Muhammed (a.s.m.) Sidretü'l-Müntehâyâ, tâ Kab-ı Kavseyne kadar, bütün Esmâ-i Hüsnâ'nın küllî mertebelerini kat'etmiş, o küllî tecellî ve yansımaları bizzat gözüyle görmüş, kulağıyla işitmiştir. Bütün Rabbanî âyetleri, akla hayale sığmaz bütün Rabbânî âyetleri okumuş, müşahede etmiş, gözlemlemiştir.

Bediüzzaman Said Nursî, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) Mi'rac esnasında bütün mertebeleri ve dereceleri kat'ederken yanında çok büyük bir emanet olduğunu söyler. Yanında bütün kâinat ve yaratılmış bütün varlıklarla alâkalı olan bir emanet vardı. Beraberinde bütün varlık âlemlerinin ortaya çıkma sebebi, bütün kâinatın rengini, yapısını ve hususiyetlerini ortaya çıkaran bir nur bulunuyordu. Ebedi saadet kapılarını sonuna kadar aralayacak bir anahtar elindeydi.

Bütün bu ve daha nice hikmet ve sebeplerden hareketle Hz. Muhammed'in (a.s.m.) mi'racının başta kâinat ağacının yaratılmasına, sonra o ağacın meyveleri olan insanların var edilmesine, o meyveler içinde de en mükemmel ve en değerli meyvenin, en seçkin neticenin Hz. Muhammed (a.s.m.) olduğuna dair çok açık ve aşikar bir delil olduğunu gösterir.

Onun Duası Kâinatın ve Ebedî Saadetin Sebebidir.

Her varlık duâ eder.

Bir tohum duâ eder. "Yâ Rab! Kendi sınırlı ve dar istidatlarımla senin bir isminin tecellisine mazhar olmak istiyorum. İçimdeki gizli hazineleri, san'atları şuur sahibi varlıkların gözlerine sunmak istiyorum. Bana güç

ver. Sümbüllenip çiçekler açmama imkân ver.”

Bu duâ öylesine içten, öylesine ihlâslı bir duâdır ki, o duânın kabulüyle toprak ve topraktaki sayısız mineraller tohumun emrine amade olur. Bulutlar belki binlerce kilometre ötelere o küçük tohumu su yetiştirmek için durmaksızın hareket eder. Koskoca güneş, itaatkar bir hizmetçi gibi ışığını, sıcaklığını o tohumun yollarına serer.

O küçük tohumun ve daha nice tohumun bu duâları için toprak, su, güneş, hava yaratılmış gibidir. Her şeyi eksiksiz ve en mükemmel bir şekilde Yaratan Allah, âdeta bu duâyı ezeli ilmiyle bilmiş, o duâyı ezelden kabul eylemiş ve o duânın geçerliliği için güneşi, dünyayı, toprağı, havayı, özetle o tohumun sümbüllenebilmesi için kâinattaki her şeyi yaratmıştır.

Bir arı dua eder.

Daha yumurtasından çıkar çıkmaz öyle içten, öyle ihlâslı dua eder ki... Dağlardan taşlara yankılanan bu duâsında âdetâ şöyle der:

“Yâ Rabbi! Bana verdiğin bal yapma görevimi hakkıyla yerine getirebilmem için bana sayısız çeşit ve güzellikteki çiçeklerin olduğu bahçeler yarat. Yeryüzünü benim için çiçeklerle donat. Her bir çiçekten bal özlerini toplamam, geriye kovanıma şaşırmadan dönebilmem ve topladığım bal özleriyle tadı ve lezzeti benzersiz bal yapmamı nasip eyle!..”

Ezel ve Ebed Sultan'ı olan Cenab-ı Mevlâ, o küçük arının o kâinat büyüklüğü ve değerindeki duâsını ezeli ilmiyle bilmiş, o duânın karşılığını en mükemmel şekilde yaratmış, âdeta her bir arıya dünyayı bağışlamıştır.

İşte bu şekilde dünya üzerindeki her bir varlığı kendi hâl diliyle duâlar eder; her an ve her saniye yapılan duâlara cevaplar verilir. O duâlarda istenenleri fazlasıyla ikram ve ihsan eder.

Çünkü her şeyin sahibi, hâkimi olan, istediğini istediği şekilde yaratan Allah, aynı zamanda bütün duâlara cevap verir. Yapılan duâ, küçük olsun büyük olsun, kolay olsun zor olsun, hiçbir fark olmaksızın mutlaka kabul eder ve karşılığını verir.

Bir çekirdeğin duâsını ancak Allah işitebilir ve o duâyı cevap verebilir.

Bir arının neler istediğini ancak Allah duyabilir ve duâsının karşılığını verebilir.

Bir çekirdeğin, bir arının duâsını kabul edip, onların emrine koca koca küreleri, yeri ve göğü verebilen Allah, iman şuuruyla duâ eden mü'min kullarının istek ve taleplerini elbette duyacak ve cevap verecektir.

Aslında duâ bu açıdan kâinatın ve varlıkların da yaratılış sebebidir. Çünkü insan sonsuz acz ve fakirlik özellikleriyle donatılmıştır. Sahip olduğu her şeyi sınırlıdır. Sınırlı olduğu için de, ihtiyaçları hadsizdir. Eksik olan, ihtiyaç duyduğu şeyleri de ancak her şeye gücü yeten, her şeyi kudreti altında dilediği şekilde yöneten Allah'tan isteyecektir.

Bir çekirdeğin ve bir arının duâlarını kabul eden Allah, insan gibi en güzel ve en mükemmel yaratılışa sahip olan insanın duâlarına da mutlaka cevap verecektir.

En küçük bir varlığın ihtiyaçlarını kolaylıkla yaratan, yoktan var eden Allah, varlıkların en büyüğü, en üstünü, en yücesi, en sevgilisi olan Resûl-ü Ekrem'in (a.s.m.) duâlarını kabul edecek ve ne istiyorsa onu verecektir.

Çünkü, bütün varlıkların, bütün kâinatın Mâliki olan Allah kâinattaki her icraatında sonsuz merhamet, rahmet ve şefkate sahiptir. En küçüğünden en büyüğüne kadar bu hakikat kendisini gösterir.

Peki o büyük ve Rabbi katında en yüce makâma sahip olan Hz. Muhammed'in (a.s.m.) en büyük duâsı nedir?

Bediüzzaman Sözler isimli eserinde yer alan Onuncu Söz'de **“Ey nefsimle beraber beni dinleyen arkadaşı!”** der ve içinde yaşanan zaman diliminden gerilere gitmeye, fikren ve düşünce yoluyla Asr-ı Saadete, Arap Yarımadasına gitmeye davet eder.

Resulullah Efendimiz (a.s.m.) getirdiği hidayet yoluyla ebedî ve sonsuz saadetin yaşanacağı Cennet hayatının varlık sebebi, bu güzel neticeye ulaşma vesilesi olmuştur.

O zât (a.s.m.) kulluğun en zirve noktasında, öylesine büyük ve yüksek seviyede bir namaza durmuştur ki, o Yüceler Yücesine edâ ettiği ibadette Arap yarımadasındaki, hattâ bütün dünyadaki tüm varlıklar ona tabi olmuşlardır. Daha da geniş dairede, geçmiş ve geleceği de kuşatan bir makamda, Hz. Âdem'den (a.s.m.) kıyamete kadar gelecek tüm iman edenler, bütün nuranî ve kâmil insanlar onun imamlığında saf tutmuşlar, ona tabi olmuşlardır. O büyük namazda olduğu gibi, onun (a.s.m.) yaptığı dualara, niyazlara ve yakarışlarına hep birlikte “amin” demişlerdir.

Onun (a.s.m.) duasında bütün insanların bekâsı vardır. Onun (a.s.m.) duasında sadece insanların değil canlı cansız tüm varlıkların, semavat ehli nuranî varlıkların, mânevî âlemlerdeki her şeyin ortak duâsı olan sonsuz saadete ulaşma, ilahî rızâyâ nail olma niyazı vardır. Onun (a.s.m.) duasına bütün varlıklar halleri ve dilleri ile katılmakta, “Yâ Rabbenâ! Ver, duasını kabul et, biz de istiyoruz” demektedirler. O (a.s.m.), öylesine içten, öylesine kalpten, öylesine hazinâne, müştakane, tazarrû ve niyaz ile duâ etmektedir ki, bütün kâinat gözyaşlarıyla kendilerinden geçip duâsının kelimelerine kadar iştirak etmekte, katılmaktadır.

O (a.s.m.) öylesine yüce bir maksat, öylesine yüksek bir gaye için saadet isteyip duâ etmektedir ki, bu duâ hürmetine bütün varlıklar hiçlik ve yokluk karanlıklarına yuvarlanmaktan kurtulmuşlardır. Kıymetsizlikten, faydasızlıktan, abesiyetten sıyrılıp en yüce makamlara ve derecelere yükselebilmeye, sonsuzluğa kavuşma, en ulvî vazife ve görevlere lâayık olabilme nimetine kavuşmuşlardır. Daha da önemlisi birer İlahî mektup olma liyakatine nail olmuşlardır.

O (a.s.m.) öylesine her şeyi işiten, en basit bir varlığın dahi hal diliyle yaptığı duâları işiten bir Semî'den, sonsuz ve sınırsız cömertlik sahibi Kerîmden, istediğini dilediği şekilde yaratan Kadîr'den, her şeyi gören, onun nazarında hiçbir şeyin gizli kalmadığı Basîr'den, hudutsuz ilmi ile her şeyi bilen, bilgisinden en küçük bir şeyin dahi hariç olmadığı Alîm'den istiyor. Bir karıncanın veya deniz dibindeki bir canlının dahi isteklerini, en gizli arzularını ve niyazlarını görüp işiten, kabul eden, merhamet eden, duâlarının karşılığını veren Allah, böylesine sevgili, böylesine değer ve yücelik sahibi, böylesine önemli bir duâyaya, niyaza ve yakarışa mutlaka cevap verecek, kabul edecektir.

O zât (a.s.m.), kendisi için değil, ümmeti için istiyor. O zât (a.s.m.), geçmiş ve gelecek tüm insanlık adına istiyor. O zât (a.s.m.), bekâ istiyor, Cennet istiyor. Üstelik, her biri birer ayna hükmünde olan varlıklar üzerinde yansıyan sonsuz güzellikteki İlahî isim ve sıfatlar ile birlikte, onlar hürmetine istiyor.

Eğer âhireti ve sonsuz saadet ve mutluluğun diyarı olan Cennetin varlığını gerektiren sayısız sebepler olmasaydı bile, sadece O zâtın (a.s.m.) bu tek dûası, âhîret âlemlerinin, özellikle Cennetin binası ve kurulması için yeterli gerekçe olacaktı.

Evet, bir bahar mevsiminde âdeta ölen ve beyaz kefenlere bürünen yeryüzünü bir mahşer meydanına çeviren, sayısız haşir ve yeniden diriltme örneklerini sergileyen, sürekli yaratan ve yenileyen sonsuz Kudret sahibi Allah için Cennet'i yaratmak son derece kolaydır. O'nun için en küçük şeyin yaratılmasıyla en büyük varlık ve âlemlerin yaratılması arasında kolaylık-zorluk diye bir ayırım söz konusu değildir.

O zât (a.s.m.) için tüm âlemleri yaratan, akılları hayret ve şaşkınlık içinde bırakacak mükemmellikte sayısız varlıkları, yine sınırsız mükemmellikteki bir nizam ve düzenle var eden, her bir varlıkta kusursuz san'atlarını icrâ eden Allah için, O en sevgili kulunun yaptığı duâyaya icabet etmemek gibi bir çirkinliği, merhametsizliği ve intizamsızlığı kesinlikle kabul etmez.

Aksini düşünmek abestir. Hâşâ ve kellâ, yüzbin defa hâşâ! Böylesi nihayetsiz ve sınırsız güzelliğe böylesi bir çirkinlik yakışmaz.

Netice olarak Resul-i Ekrem (a.s.m.) risalet ve elçilik vazifesiyle dünyanın kapısını açmaya vesile olduğu gibi, kulluğu ve duâsıyla ebedî âhîret kapılarının, sonsuz mutluluk diyarlarının açılmasına da vesile olacaktır.

Sonuç olarak özetlemek gerekirse, bütün varlık âlemlerinin yaratılma sebeplerinin başında kulluk, ibadet ve duâ gelir. Başta bütün insanlık, sonra insanlık içindeki bütün Müslümanlar ve bütün Müslümanların başında bulunan Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmın muazzam duası, âlemlerin yaratılma sebebidir. Yani, bütün âlemlerin yaratıcısı olan Allah, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) istikbalde insanlık namına, belki bütün varlıklar hesabına bir sonsuz saadet ve mutluluğa ulaşmak, sonsuz güzellik ve mükemmellikte olan İlahî isimlerin tecellilerine mazhar olmak için yapacağı duayı kabul etmiş, kâinatı yaratmıştır.

Hayat ve Ruh-u Kâinattan Süzölmüş Hülâsatü'l-Hülâsadır.

Hayatı bilmeden, tanımadan yaşamak, hayatı yaşamak değildir. Çünkü tanınmayan, bilinmeyen şeyin taşıdığı değeri de anlaşılmaz. Değeri bilinmeyen şey ise, ne sevilir, ne de peşinden gidilir.

Hayat, gözümüz önünde duran, görüp-göremediğimiz tüm varlıkların en değerli özü; en değerli cevheri, en değerli meyvesidir.

Hayatın olmadığı bir kâinat, bir anlam taşır mıydı?

Elbette ki hayır.

Hayatı olmayan; hayat özelliği bulunmayan varlıklarla dolu bir evren, herhalde ruhsuz bir bedenden farklı olmazdı. Değerini yitirir; sadece kabuktan ibaret kalırdı. Kabuk ise çürümeye, dağılmaya ve kaybolmaya mahkûm olurdu.

Hayatın değerini anlamak için en alt seviyedeki bir hayat basamağında bulunan bir varlığa bakmak yeterlidir. Çünkü hayatın girdiği her şey, değersizlikten kurtulur. Öylesine yüksek bir kıymet alır. Örneğin, terazinin bir kefesine hayatsız bir dağ, diğer kefesine küçük bir sivrisineği koyalım. Örneğin, terazinin bir kefesine hayatsız bir okyanusu, diğer kefesine küçük bir balığı koyalım. Bir sivrisineğin veya minicik bir balığın kefesi o kadar ağır basardı ki; bir dağ değil bin dağ; bir okyanusu değil bin okyanusu koysak dahi, göreceğimiz tabloda herhangi bir değişiklik olmazdı. Bütün küçüklüğüne, hakirliğine, değersiz gibi görülmesine rağmen bütün dengeleri alt üst yapan vasıf, hayat özelliğinden başkası değildir. Bir de hayata hayat katan; hayatı daha da değerlendiren unsurlar vardır. Hatta her bir unsur, tıpkı bir merdiven basamaklarını andırır. Bir üst basamak, önceki basamaktan daha yüksek değere, daha yüksek potansiyele, daha yüksek özelliklere sahiptir.

Örneğin bitkiler, cansız varlıklara kıyasla sayılamayacak kadar çok özelliğe sahiptir. Çünkü canlıdır. Taşıdığı hayat özelliğiyle, adetâ tüm kâinatın kendisi için yaratılmış gibidir. Çünkü, onun hayat bulması; ondaki hayat özelliğinin gelişmesi ve devam etmesi için toprak, hava, su ve 150 milyon km. uzaklıktaki güneş onun emrine amade olmuştur. Bütün unsurlar, büyüklükleri, ağırlıkları, çoklukları, karmaşık yapıları ve uzaklıklarına rağmen, bir ayırık otunun hizmetine koşmaktadırlar.

Yumurtasından yeni çıkan bir arı, **“Bütün âlemin kralı benim.”** dercesine, henüz ilk defa göreceği çiçeklere uçar. Eliyle koymuşçasına bulur çiçekleri. Tek tek konar, onlardan alacağını alır. Çiçekler, ağaçlar, meyveler.. ve daha nice bitkiler onun tasarrufu altındadır. İtiraz etmezler o arıya. Sanki onu beklercesine; onun emrinde olduklarını hal dilleriyle sergilerler. Çünkü o, içindeki ruhla daha yüksek ve daha değerli bir hayat basamağındadır. Küçük maddesine rağmen; nice dağlar, nice yıldızlar ve nice çiçekler, ağaçlar; hülâsa bütün cansız varlıklar ve bitkilerin tamamı onun yanında değersiz kalır.

Çünkü, nasıl hayat özelliği, bütün varlıklar âleminin en seçkin ve en değerli özü hayat ise; hayatın en seçkin ve en değerli özü, çekirdeği, meyvesi ruhtur.

Hem canlı, hem ruhlu varlıkların etrafında pervaz ettiği, emrine amade olduğu bir varlık basamağı daha vardır. Bu basamakta yer alan varlıkları, hepsinden daha değerli kılan cevher ise “şuur”dur.

Şuur sahibi insanlar, tarif edilmez güzelliklerle, eşsiz sanatlarla, benzersiz mükemmellikte olan Kâinat sarayının baş misafirleridir. Yer ve gökteki tüm varlıklar onun emrindedir. Atomlardan yıldızlara kadar her şey onların tasarrufu altındadır.

İnsan, sahip olduğu şuur ve o şuurla en mükemmel insanlık basamaklarını çıkabilecek şekilde kullanacağı sayısız vasıtalarla, hislerle, duygularla ve yeteneklerle donatılmıştır.

Hayatsız bir kâinat; ruhsuz bir hayat ve şuursuz bir ruh, elbette değersiz kalacaktır. Veya tam tersinden hareketle, hayat kâinatın, ruh hayatın ve şuur ruhun üzerindedir.

Şuurun görevi ise, hayatı ve hayatla bağlantılı her şeyi gözlemlemek, sorgulamak, amacını, gayesini ve hedefini belirlemektir. Nereden geldiğini, nereye gideceğini ve görevinin ne olduğunu muhakeme etmektir. Bütün bu varlıklar içindeki konumunu ve yerini tespit edip, ona göre yaşamaktır.

Hayatın değerini en zirvelere ulaştıran bir basamak daha vardır. İnsanlara hayatın mahiyetini, vasıflarını, değerini ve hedefini; kısaca hayatın anlamını anlatmak için gönderilen İlahî elçiler, hayata hayat katmışlardır. Çünkü onlar, kâinat ağacının en mutena ve en seçkin meyveleri konumundadır.

Hayatı yaratan; hayatın tüm basamaklarını yoktan var eden; her hayat sahibine, hayatın gereklerini, ihtiyaçlarını sunan; her bir hayatın devamı ve hayat sahiplerinin hak ettikleri şeyleri birer ziyafet sofrası gibi göz önüne koyan, sınırsız bir Hayat Sahibi olan Allah; hayat ağacının en değerli meyvesi üzerinde, hayat cevherinin tüm özelliklerini yerleştirmiştir.

O hayat sahibi (a.s.m.), hayatı bahşeden **Hayy** ve **Kayyûm**’un en sevgili kulu; en değerli mücevheridir.

O hayat sahibi (a.s.m.), Hayatı verenin rızasını kazanmanın, O'nu sevmenin, O'nun tarafından sevilmenin yollarını göstermiştir.

O hayat sahibi (a.s.m.), hayatın anlamını tüm netliğiyle izah etmiştir.

O hayat sahibi (a.s.m.), hayatın anlamını kavramakla anlamlı bir hayatın yolu açılabileceğini açıklamış; kendisine inanan ve bağlanan tüm mü'minlere gerçek hayatı yaşayabilmenin sırlarını hem sözleriyle, hem davranışlarıyla bize tebliği etmiştir.

Bediüzzaman'a göre Hz. Muhammed'in (a.s.m.) hayatını ruh-u kâinattan (kâinatın ruhundan ve özünden) süzölmüş bir **"hülâsatü'l-hülâsa"** yani **"özün özü"** olarak değerlendirir. Risalet-i Muhammediye (a.s.m.), yani Hz. Muhammed'in üstlendiği risalet ve elçilik görevi büyük bir insanı andıran kâinatın **"his, şuur ve aklından süzölmüş en sâfi hülâsasıdır."** Bunun da ötesinde, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) maddî ve manevî hayatında sergilenen eser ve özelliklerden hareketle **"Kâinatın hayatının hayatı"**dır. Bu açıdan bakılınca, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) risaleti ise, **"Kâinatın şuurunun şuru ve nurudur"**. Vahy-i Kur'an dahi, hayattar hakikatlerinin şهادetiyle, **"Kâinatın hayatının ruhu, kâinatın şuurunun aklıdır."**

Bu tespitlerinin ardından Bediüzzaman, Hz. Muhammed'in (a.s.m.) hayatı ve risalet misyonunun olmaması halinde ortaya çıkacak elî ve fecî tabloyu şöyle tasvir eder:

"Eğer kâinattan risalet-i Muhammediyenin (a.s.m.) nuru çıksa, gitse, kâinat vefat edecek. Eğer Kur'an gitse, kâinat divane olacak ve küre-i arz (yeryüzü) kafasını, aklını kaybedecek, belki şuursuz kalmış olan başını bir seyyareye (gezegene ve yıldıza) çarpacak, bir kıyameti koparacak."

Makâm-ı Mahmud Sahibidir.

Makam-ı Mahmûd, bir zirvedir. Kâinatın yaratılışının en büyük neticesi olan bir meyvedir.

Hz. Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm'a Makam-ı Mahmûd'un verilmesi, O'nun bütün ümmetine yapacağı eşsiz şefeatine bir işarettir. Bu makam, Hz. Nebî (a.s.m.) için İlâhî bir sofraya, Rabbânî bir ziyafet hükmündedir. Hem dünyada ve hem ahirette insanlığa dağıtılan, sunulan lütuf, feyiz ve nimetler adeta o sofradan akmaktadır. Bu sebepten dolayıdır ki, Resûl-ü Zîşân'a (a.s.m.) okunan salavatlar, bir nevi o sofraya yapılan icabettir.

Makam-ı Mahmûd'un ifade ettiği bu yüce manalar dikkate alındığında, ister istemez

akla şöyle bir soru gelmektedir.

Cenâb-ı Hak, **“Umulur ki Rabbin, seni övülmüş bir makama, Makam-ı Mahmûd’a kavuşturur.”** şeklinde gayet kesin bir vaadde bulunmuştur. Ancak her ezan ve kâmetten sonra okunması sünnet olan bir duada, **“Muhammed’i (a.s.m.) va’dettiğin Makam-ı Mahmûd’a kavuştur.”** denilmektedir. Acaba, İlahî vaadin neticesi olarak gerçekleşmesi kesin olan bir konuda, bütün Müslümanların dua etmelerinin hikmeti nedir?

İlk bakışta birbirine zıt gibi görülen bu durum, aslında birbiriyle asla çelişmemektedir. Bütün ümmetin böyle bir duada bulunmasının ardında, bu makamın gerçekleşeceği ahiret aleminin vücuda gelmesini dilemek vardır. Zira baki ve sonsuz olan ahiret aleminin yaratılış ağacının en mühim ve en son dalıdır.

Kâinatın en önemli neticesi olan kıyamet ve haşrin gelmesini, böylelikle sonsuz saadetler ve nimetlerle dolu olan ahiret yurdunun kurulmasını istemek vardır bu duada. Böyle bir duada bulunmakla, Cennetin ve ebedi saadetin anahtarı olan bütün ibadet ve dualara iştirak söz konusudur. İşte, bunca büyük maksatlar için, Hz. Muhammed (a.s.m.) namına yapılan dualar ne kadar çok olursa olsun, aslında yine de azdır.

Diğer yandan, yukarıda da belirttiğimiz gibi, Hz. Muhammed’e (a.s.m.) Makam-ı Mahmud’un verilmesi, O’nun bütün ümmetini kuşatan bir şefaatte bulunacağına işarettir. Bu açıdan bakılacak olursa, Resûl-ü Ekrem’in (a.s.m.) dünyada olduğu gibi, ahirette de bütün ümmetinin saadetiyle alakadar olduğuna dair işaretler vardır. Bu sebeple, Hz. Peygamber’e yapılan her bir salavât ve **Makam-ı Mahmûd’a** dair dua, aslında bizleri O’nun ümmet zincirine bağlayan birer halka gibidir. Bu yüce maksatlar için Peygamberimizin, kendisi namına salvatta bulunmamızı ve Makam-ı Mahmûd duası yapmamızı istemesi son derece isabetlidir.

KAYNAKLAR:

- Tirmizî, Kader, 17, Ebu Davûd, Sünne, 16.
- Tirmizi, menakıb, I, Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV, 66, V, 59. Aclûnî, I, Keşfu’l Hafa, I, 165-167.
- Mesnevî-i Nuriye - Habbe - s.1325.
- Enbiya, 21/107.
- Yunus, 10/5, Ankebut, 29/44, Rum, 30/8, Zümer, 39/5.
- “Eğer sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım.” Hadis-i Kudsi, Keşfü’l-Hafâ, 2:164; Hakim el Müstedrek, 2: 615.
- Emirdağ Lâhikası (2) - Mektup No: 83 -s.1859.
- Mektubat / Yirmi Dördüncü Mektup - s.488.
- Lem’alar / Otuzuncu Lem’a - s.816.
- Şuâlar, 894.
- Mesnevi-i Nuriye, 1313.
- Buharî, Ezan: 8; Tirmizî, Mevâkî: 43; Salât: 42.

- *Şuâlar, 894; Mektubat, 488.*